KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2004 m. gruodžio 9 d.

dėl koncentracijos nesuderinamumo su bendrąja rinka remiantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4064/89 8 straipsnio 3 dalimi (toliau – Susijungimų reglamentas)

(Byla Nr. COMP/M.3440 – EDP/ENI/GDP)

(pranešta dokumentu Nr. C(2004) 4715)

(autentiškas tik tekstas anglų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2005/801/EB)

Atsižvelgdama į 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės [1], ypač į jo 8 straipsnio 3 dalį, 2004 m. gruodžio 9 d. Komisija priėmė sprendimą dėl susijungimo bylos. Nekonfidencialus visas sprendimo tekstas bylos originalo kalba ir Komisijos darbo kalbomis skelbiamas Konkurencijos generalinio direktorato tinklalapyje šiuo adresu: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. **ŠALYS**

(1) „*Energias de Portugal, S.A.*“ (toliau – EDP) yra dabar veikianti Portugalijos elektros energijos įmonė. Jos pagrindinė veikla – gaminti, skirstyti ir tiekti elektros energiją Portugalijoje. EDP taip pat valdo Ispanijos įmonę „*Hidrocantábrico*“, veikiančią Ispanijoje elektros energijos ir dujų sektoriuose. EDP įtraukta į „*Euronext*“ Lisabonos vertybinių popierių biržos sąrašą, ir Portugalijos valstybė tiesiogiai ar netiesiogiai valdo apie 30 % akcijų.

(2) „*ENI S.p.A.*“ (toliau – ENI) veikia naftos ir gamtinių dujų žvalgymo ir gamybos srityje visame pasaulyje. ENI taip pat tiekia, perduoda, laiko, skirsto gamtines dujas ir prekiauja jomis. Be to, ENI priklauso transportavimo galimybių turinčių įmonių, kurios eksploatuoja tarptautinius gamtinių dujų perdavimo dujotiekius, akcijų dalis.

(3) „*Gás de Portugal, S.G.P.S., S.A.*“ (toliau – GDP) yra dabar veikianti Portugalijos dujų įmonė. GDP yra Portugalijos įmonės „*Galp Energia, SGPS, S.A.*“ (toliau – GALP), kurią šiuo metu kartu valdo Portugalijos valstybė ir ENI, visiškai jos valdoma pavaldžioji bendrovė, turinti interesų tiek naftos, tiek dujų sektoriuose. GDP ir jos pavaldžiosios bendrovės apima visus dujų grandinės lygius Portugalijoje. GDP per jos pavaldžiąją bendrovę „*Transgás*“ importuoja gamtines dujas į Portugaliją Magrebo–Ispanijos–Portugalijos dujotiekiu ir per *Sinès SGD* terminalą bei atsako už dujų gabenimą, laikymą, transportavimą ir tiekimą per Portugalijos aukštojo slėgio dujotiekio tinklą (toliau – tinklas). GDP taip pat tiekia gamtines dujas stambiesiems pramonės klientams ir iššvalgo bei vėliau eksploatuoja pirmuosius požeminius gamtinių dujų laikymo urvus Portugalijoje. GDP per „*GDP Distribuição*“ (toliau – GDPD) taip pat dabar valdo penkias iš šešių vietos dujų skirstomųjų įmonių (toliau – VSĮ) Portugalijoje.

(4) „*Rede Eléctrica Nacional S.A.*“ (toliau – REN) nėra šios koncentracijos informuojanti šalis, bet dalyvauja vykdant bendrą veiklą, kuriai priklauso ši koncentracija. REN yra Portugalijos įmonė, įsteigta 1994 m. kaip Portugalijos elektros energijos tinklo EDP šalutinė bendrovė. Dabar REN vadovauja Portugalijos elektros energijos tinklui ir veikia kaip vienintelis pirkėjas, perkantis elektros energiją iš gamintojų ir perparduodantis ją skirstytojui (tiekėjui), kad jis tiektų ją nelaisviesiems klientams. Portugalijos valstybė tiesiogiai arba netiesiogiai valdo 70 % REN, o kita dalis priklauso EDP.

[1] OL L 395, 1989 12 30, p. 1. Reglamentas su paskutiniais paketimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1310/97 (OL L 180, 1997 7 9, p. 1).

II. **EKSPLOATAVIMAS**

(5) Ši byla yra susijusi su koncentracija, kurią sudariusios EDP ir ENI (toliau – šalys) planuoja bendrai valdyti GDP. Eksploatavimo atžvilgiu numatoma, kad dujų perdavimo tinklas (t. y. išskyrus *Sinès SGD* terminalą, importo dujotiekį ir *Carriço* požeminę saugyklą) bus perduotas REN, Portugalijos elektros energijos tinklo operatoriui per nustatytą laiką. EDP laikinai valdys dujų tinklą kartu su ENI ir REN.

(6) Remiantis antrąja dujų direktyva ([2]) ir Portugalijai suteiktu nukrypimu, 33 % Portugalijos dujų rinkos bus liberalizuota ne vėliau kaip iki 2007 m., visiems nenuolatiniams gyventojams – ne vėliau kaip iki 2009 m. ir visiems klientams (įskaitant nuolatinius gyventojus) – ne vėliau kaip iki 2010 m. Portugalijos vyriausybė gali nuspręsti pradėti liberalizavimą anksčiau.

III. **ATITINKAMA RINKA**

A. *ATITINKAMA ELEKTROS ENERGIJOS RIKA*

1. ATITINKAMA PREKĖS RINKA

(7) Atsižvelgdama į Portugalijos rinkos specifinius bruožus bei konkurencijos ir reguliavimo sistemą, Komisija padarė išvadą, kad būtina išskirti tokias rinkas:

i) didmeninis elektros energijos tiekimas;

ii) energijos reguliavimo (subalansavimo) paslaugų teikimas ([3]);

iii) perdavimo tinklas;

iv) skirstomasis tinklas;

v) mažmeninis elektros energijos tiekimas (stambiesiems klientams ir smulkiesiems klientams).

(8) Nacionalinę elektros energijos sistemą sudaro dvi kartu veikiančios sistemos: valstybės elektros energijos sistema, arba „kontroliuojama sistema“ (*Sistema Eléctrico de Serviço Público* – SEP), ir nepriklausoma elektros energijos sistema (*Sistema Eléctrico Independente* – SEI). Valstybės perdavimo tinklas naudojamas abiejose sistemose ir eksploatuojamas pagal koncesijos režimą „*Rede Eléctrica Nacional*“ (toliau – REN).

(9) SEP yra reguliuojama sistema, kurioje elektros energija gaminama ir skirstoma. Ją sudaro „kontroliuojami“ generatoriai ir „kontroliuojami“ skirstomieji tinklai. Šioje sistemoje REN yra vienintelis didmeninis elektros energijos pirkėjas. Jis paprastai perka elektrą iš elektrinių grupės (toliau – kontroliuojami generatoriai) energijos pirkimo sutarčių (toliau – EPS) pagrindu.

(10) Pagal EPS kontroliuojami generatoriai įsipareigoja išskirtinai tiekti elektros energiją SEP ilgesniu negu 20 metų laikotarpiu ir remiantis fiksuotos kainos formule ([4]). Tokių kontroliuojamų elektrinių statyba neliberalizuojama. Ją reguliuoja valstybė. Remiantis taikytinais teisės aktais, į SEP įtraukiamos tokios įmonės: EDP (per „*EDP Produção*“ ir „*Companhia Portuguesa de Produção de Electricidade*“), „*Tejo Energija*“ ([5]) ir „*Turbogás*“ ([6]). Didžiausia elektros energijos dalis Portugalijoje (83 % 2003 m.) ([7]) tiekiama pagal tokias išskirtines REN ir energijos gamintojų EPS.

(11) REN gaunama elektros energija po to parduodama reguliuojamam skirstytojui, kurį kontroliuoja EDP pagal reguliuojamų tarifų sistemą. Reguliuojamus tarifus nustato Portugalijos energijos reguliavimo institucija ERSE.

(12) Nepriklausomą sistemą (SEI) sudaro nekontroliuojama sistema (*Sistema Eléctrico Não Vinculado*, toliau – SENV), veikianti laisvos rinkos sąlygomis (t. y. didžioji energijos dalis parduodama klientams, kurie atsijungia nuo reguliuojamos sistemos), ir ypatinga režimo sąlygomis veikianti sistema (*Produtores em regime especial*, toliau – PRE), kurioje energija, gaminama bendrose šilumos ir energijos elektrinėse, minihidroelektrinėse ir kitų atsinaujinančių energijos šaltinių, pavyzdžiui, vėjo energijos, elektrinėse, tiekiama REN reguliuojamais tarifais.

(13) Laisvieji klientai gali rinktis elektros energijos tiekėją ir gali pirkti elektros energiją iš SEP reguliuojamais tarifais arba iš SENV (kai elektrą tiekia laisvasis mažmenininkas rinkos sąlygomis). 2004 m. rugpjūčio 17 d. dekretu galutinai nustatyta, kad visi klientai yra laisvieji ([8]).

([2]) 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 98/30/EB (OL L 176, 2003 7 15, p. 57).

([3]) Žr. bylą COMP/M.3268 – *Sydkraft/Graninge*.

([4]) Kainos formule iš esmės garantuojamas apmokėjimas už pajėgumus (t. y. nustatytoji investicijų į elektrinę grąža) ir už energiją (atsižvelgiant į sąnaudas).

([5]) „*Tejo Energia*“ valdo Didžiosios Britanijos įmonė „*International Power*“, kuriai priklauso 45 % akcijų, ir Ispanijos įmonė „*Endesa*“, turinti 35 % akcijų. EDP ir „*Electricité de France*“ yra smulkios akcininkės, turinčios tik po 10 % akcijų, kurios nesuteikia joms galimybės bendrai valdyti įmonę.

([6]) Pranešimo paskelbimo metu „*Turbogás*“ valdė Vokietijos energijos įmonė RWE. EDP turi 20 % akcijų, kurios nesuteikia jai galimybės bendrai valdyti įmonę. RWE vėliau sudarė pardavimo sutartį su „*International Power*“. „*International Power*“ vykdytam pirkimui pritarė Portugalijos konkurencijos tarnyba.

([7]) 35 TWh nuo bendro 43 TWh tiekiamo kiekio 2003 m.

([8]) Taigi Portugalija įgyvendins Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/54/EB (OL L 176, 2003 7 15, p. 37), kuria numatytas visiškas elektros energijos mažmenos rinkų atidarymas nuo 2007 m. liepos 1 d.

(14) Šiuo metu iš dalies keičiama esama norminė bazė.

Didmeninis elektros energijos pardavimas

(15) Didmenomis parduodama elektros energija apima elektrinėse gaminamą elektrą ir perpardavimui mažmenininkams skirtą elektrą, fiziškai importuojamą per jungiamuosius vamzdynus. Kaip ir kitose valstybėse narėse, kai kurie itin stambūs vartotojai gali taip pat nuspręsti pirkti tiesiogiai iš didmeninės rinkos (Ispanijoje jie atlieka mažiau kaip 5 % visų pirkimų didmeninėje rinkoje).

(16) Komisija mano, kad nutraukus EPS, Portugalijoje susikurs elektros energijos didmeninio pardavimo rinka, kurioje bus siūloma anksčiau kontroliuojamos gamybos elektra, nekontroliuojama ir importuojama elektra. Nepriklausomai nuo liberalizuotų ir reguliuojamų sistemų, pagrindinis dėmesys kreipiamas į tokios didmeninės rinkos įvertinimą.

Balansuojantys pajėgumai ir papildomos paslaugos

(17) Yra techninis poreikis tokioms paslaugoms, nes perdavimo sistemos operatorius atsako už įtampos palaikymą tinkle labai siaurame dažnių juostos plotyje. Pernelyg didelio suvartojimo atveju įtampa tinkle sumažėja, ir tai gali sukelti tinklo stabilumo problemų. Problemų taip pat atsiranda nepakankamo suvartojimo atveju, nes tuomet įtampa tinkle pakyla virš priimtinos leistinosios ribos, ir perdavimo sistemos operatorius privalo užtikrinti, kad būtų atjungta gamybos pajėgumų dalis arba kad būtų daugiau suvartojama.

(18) Ši paslauga turi būti mokama, ir paprastai būtų nustatoma „bauda“ už nukrypimus, jeigu kliento paklausa viršija numatomą lygį, atitinkantį kiekį, kurį kiekvienas tiekėjas perka didmeniniu lygiu arba planuoja pagaminti pats ir kurį jis turi perduoti iš anksto perdavimo sistemos operatoriui, arba nesiekia jo.

(19) Dabartiniu metu Portugalijoje šią paslaugą, kaip ir kitas panašias pagalbines paslaugas (perkrovos valdymo paslaugas), teikia REN visiems sistemos agentams. Deja, Portugalijoje dar nėra susikūrusios tokių paslaugų rinkos. Tačiau tikėtina, kad nutraukus EPS, tokia rinka arba tokios rinkos susikurs. Šiam sprendimui galima tiksliai neapibrėžti naujai besiformuojančios rinkos, arba naujai besiformuojančių rinkų, ribų.

Perdavimas ir skirstymas

(20) Šioms rinkoms neturi įtakos siūloma eksploatacija. Portugalijoje perdavimo tinklą jau išskaidė ir eksploatuoja REN, Portugalijos perdavimo sistemos operatorius. Skirstomieji tinklai priklauso EDP ir savivaldybėms, o juos valdo EDP pavaldžioji bendrovė „*EDP Distribuição Energia S.A.*“ (toliau – EDPD). Prieigą prie perdavimo tinklo ir skirstomųjų tinklų reguliuoja Portugalijos reguliuojamoji institucija ERSE.

Mažmeninis elektros energijos tiekimas

(21) Šiame pareiškime bus nagrinėjamos tokios elektros energijos mažmeninės rinkos: i) elektros energijos tiekimas stambiesiems pramonės klientams (toliau – SPK), kurie yra prijungti prie aukštosios ir vidutinės įtampos (toliau – AĮ ir VĮ) tinklų, ir ii) elektros energijos tiekimas smulkesniems pramonės, komerciniams ir buitiniams klientams, kurie yra prijungti prie žemosios įtampos (toliau – ŽĮ) tinklo.

(22) AĮ ir VĮ tinklų klientai ir ŽĮ tinklo klientai labai skiriasi pagal energijos suvartojimą ir nuostatas bei sąlygas, kuriomis jie perka elektrą. Komerciniai santykiai taip pat yra labai skirtingi. VĮ ir AĮ tinklų klientai daugiausia yra pramonės klientai, kurių išlaidos elektrai gali sudaryti didelę jų bendrų išlaidų dalį. Priešingai, daugelis ŽĮ tinklo klientų yra smulkūs pramonės, komerciniai arba buitiniai klientai, kurių suvartojamas elektros kiekis gana ribotas.

2. GEOGRAFINĖS ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS

(23) Ankstesniuose Komisijos sprendimuose buvo teigiama, kad atitinkama geografinė didmeninio elektros tiekimo rinka neišėjo už valstybės sienų ([9]). Per šios bylos tyrimą paaiškėjo, kad ir didmeninė, ir mažmeninė elektros energijos rinkos veikia tik Portugalijoje ir artimiausioje ateityje taip ir veiks.

(24) Šalys įrodinėjo, kad labai greitai susidarys MIBEL vadinamoji Iberijos prekybos rinka, kurios pagrindu bus sukurta Iberijos rinka. Komisijos atliktas nuodugnus tyrimas nepatvirtino tokios nuomonės. Pasirodo, kad 1) esamas jungčių tarp Ispanijos ir Portugalijos lygis nepakankamas, kad galima būtų teigti, jog Iberijos pusiasalyje egzistuoja bendroji rinka, ir 2) labai mažai tikėtina, kad elektros energijos didmeninės prekybos rinka artimiausiu metu veiks Iberijos mastu dėl tokių priežasčių:

i) siekiant sukurti MIBEL, vis dar būtina pašalinti daugelį svarbių norminių barjerų;

([9]) Žr., pvz., bylą M.2434 – *Grupo Villar MIR/ENBW/Hidrocantabrico*.

ii) tikėtina, kad Ispanijoje ir Portugalijoje išliks labai skirtinga konkurencija net įsteigus MIBEL;

iii) tikėtina, kad konkurencijos sąlygų skirtumai išliks arba net padidės dėl CO_2 emisijos nacionalinių skirstymo planų ir per didelių išlaidų nacionalinės kompensavimo programos;

iv) menkai tikėtina, kad artimiausioje ateityje numatomas Ispanijos ir Portugalijos sujungimo pajėgumų lygis leis veiksmingai integruoti abi rinkas.

B. *ATITINKAMOS GAMTINIŲ DUJŲ RINKOS*

1. PREKĖS RINKA

(25) Komisija nustatė keturias atskiras dujų prekių rinkas, susijusias su eksploatavimu:

i) dujų tiekimas energijos gamintojams (KCDT ([10]));

ii) dujų tiekimas vietos skirstomosioms įmonėms (toliau – VSĮ);

iii) dujų tiekimas stambiesiems pramonės klientams (SPK);

iv) dujų tiekimas smulkiesiems pramonės, komerciniams ir buitiniams klientams.

(26) Šešios vietos skirstomosios įmonės (toliau – VSĮ) skirsto ir tiekia dujas daugeliui galutinių vartotojų per vidutinės ir žemosios įtampos ([11]) tinklus ir veikia išimtinės koncesijos zonose.

(27) Dujų tiekimo energijos gamintojams Portugalijoje bus pirmoji konkurencijai atvira rinka. Šalys pareiškė, kad KCDT ir SPK reikėtų laikyti bendros, platesnės didmeninės rinkos dalimi. Komisija nesutinka su šalimis. Iš tiesų energijos gamintojai turi ypatingą paklausą, kalbant apie tiekimo kiekius ir lankstumą. Todėl KCDT reikia sujungti ilgalaikes sutartis, kurios yra būtinos pradiniam ekonominiam ir techniniam gyvybingumui sukurti bei KCDT projekto tiekimo saugumui užtikrinti, su trumpalaikėmis sutartimis. Jiems taip pat būdingi įvairūs skirtumai ir skirtingi santykiai su klientais, komerciniai perpardavėjų poreikiai ir augimo dinamika.

2. GEOGRAFINĖ RINKA

(28) Dėl kiekvienos atitinkamos dujų rinkos Komisija ir šalys susitarė, kad gamtinių dujų tiekimas Portugalijoje bus vykdomas tik valstybės mastu.

([10]) KCDT reiškia kombinuotojo ciklo dujų turbinų elektrines.
([11]) Nuo 4 iki 20 barų ir iki 4 barų atitinkamai.

IV. **KONKURENCINGUMO ĮVERTINIMAS**

A. *ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS*

1. DIDMENINĖ RINKA

a) ***EDP užima dominuojančią padėtį Portugalijos didmeninėje elektros energijos rinkoje***

(29) Komisijos atliktas nuodugnus tyrimas parodė, kad EDP užima dominuojančią padėtį Portugalijos didmeninėje rinkoje, nepriklausomai nuo to, ar ji vertinama esamos struktūros sąlygomis ar nutraukus EPS.

(30) 2003 m. didmeninėje rinkoje EDP tikrai turėjo 70 % gamybos pajėgumų, gamino 70 % energijos ir buvo didžiausias elektros energijos importuotojas. Be to, EDP Portugalijos gamybos portfelis išliks neprilygstamas ir panaikinus EPS. Nutraukus EPS, reikia įvesti per didelių išlaidų programą (CMEC), pagal kurią esamiems energijos gamintojams būtų kompensuojami bet kokie galimi ateities nuostoliai rinkoje. Ši programa teikia pirmenybę jau egzistuojančioms įmonėms. EDP ketina kiek įmanoma daugiau ja pasinaudoti, kad būtų apsaugota nuo būsimos konkurencijos.

(31) Kalbant apie paklausą, EDP skirsto beveik 100 % elektros energijos Portugalijoje. Būsimas „*EDP Distribuição*“, kaip reguliuojamosios sistemos mažmenininko, vaidmuo suteikia EDP lemiamų pranašumų.

(32) Kalbant apie pasiūlą, yra reikšmingas EDP portfelio papildymas nauja EDP dujine elektrine (toliau – TER). Dėl naujų generavimo pajėgumų, kuriuos turi sukurti trečiosios šalys, Komisija padarė išvadą, kad konkurentų kuriami KCDT projektai yra neapibrėžti ir kad EDP turi įtakos vienam iš jų („*Tejo Energija*“).

b) ***Eksploatavimas sustiprins EDP dominuojančią padėtį dėl savo horizontalaus ir vertikalaus poveikio***

Horizontalus poveikis: reikšmingo konkurento pašalinimas

(33) Dėl horizontalaus poveikio Komisija padarė išvadą, kad nesant susijungimo, labai tikėtina, kad GDP galėjo tapti pagrindiniu konkurentu Portugalijos elektros energijos rinkose, atsižvelgiant į tai, i) kad prieiga prie konkurencinių dujų išteklių suteikia svarbų pranašumą elektros energijos srityje, nes dujinės elektrinės (KCDT) dabar yra įprasčiausias būdas gaminti energiją, ir į tai, ii) kad Portugalijos įmonė GDP, galėtų remtis savo ženklo ir dujų klientais, kuriems ji galėtų pasiūlyti tiekti ir dujas, ir elektros energiją.

(34) Tokios reikšmingos potencialios konkurencijos nebūtų, jeigu įvyktų susijungimas, dar labiau sustiprinantis EDP dominuojančią padėtį.

Nehorizontalus poveikis: konkurentų išlaidų didinimas

Privilegijuotoji ir lengvatinė prieiga prie Portugalijos dujų infrastruktūros (Sinès SGD terminalas, importo dujotiekis ir Carriço požeminė saugykla)

(35) Dėl siūlomo sandorio EDP galės ir stengsis išlaikyti privilegijuotąją ir lengvatinę prieigą prie gamtinių dujų ir taip kenks elektros energijos gamyboje dalyvaujančioms ar ketinančioms dalyvauti įmonėms.

(36) *Aukštojo slėgio dujų tinklas*: po susijungimo EDP galės daryti poveikį aukštojo slėgio dujų tinklo valdymui: i) trumpalaikiu laikotarpiu EDP laikinai ([12]) (iki 19,5 mėnesių) bendrai valdys „*Transgás*“ (įskaitant dujų tinklą). Šiuo laikotarpiu EDP gali turėti didelės įtakos tinklo strategijai ir valdymui. Tai taip pat gali suteikti EDP galimybę įsigilinti į tinklo eksploatavimo ypatumus, kas vėliau gali suteikti EDP pranašumą; ii) ilgalaikiu požiūriu REN eksploatuos aukštojo slėgio dujų tinklą po susijungimo.

(37) *GDP tarptautinis dujotiekis*: susijungusi bendrovė galės iki galo naudoti pirmąją Portugalijos turimą įvežimo vietą (vamzdynu, kuris nutiestas iš Alžyro į Portugaliją per Maroką ir Ispaniją ir kuris pasiekia Portugaliją *Campo Maior* vietovėje) ir sėkmingai užkirsti kelią konkurentams pasinaudoti bet kokia nepanaudota pajėgumų dalimi. Todėl, net jeigu suteikiama prieiga trečiosioms šalims (TPA, *third party access*), šiuo metu nėra pakankamai laisvų pajėgumų, kad trečiosios šalys galėtų importuoti dujas nuolat ir būtų užtikrintas minimalus tikrumas dėl dujų, kurias jos galės importuoti, lygio.

(38) *GDP Sinès terminalas*: SGD terminalas *Sinès* vietovėje yra vienintelis Portugalijoje. Jis buvo pradėtas eksploatuoti 2004 m. pradžioje. Jį valdo ir eksploatuoja GDP (per jai visiškai priklausančią pavaldžiąją bendrovę „*Transgás*“). Terminalo didžiausias importo pajėgumas yra 5,3 mlrd. m^3 per metus. Nesant liberalizacijos dujų sektoriuje, kol kas jokia TPA taisyklė terminalui netaikoma. Todėl trečiosios šalys, norinčios turėti prieigą prie terminalo, turėtų kreiptis į GDP ir su ja derėtis dėl konkrečių nuostatų ir sąlygų.

([12]) Komisija taip pat turi įvertinti tarpinius rinkos struktūros raidos etapus, ypač atsižvelgdama į tai, kad tokia padėtis, net ir laikina, gali turėti didelės neigiamos įtakos konkurencijai ir gal net ilgalaikį poveikį.

(39) *Carriço požeminė saugykla*: įvykus susijungimui, EDP taip pat galės eksploatuoti GDP *Carriço* požeminę saugyklą. Tai yra vienintelė Portugalijoje gamtinių dujų saugykla (be SGD saugyklos, esančios *Sinès* vietovėje, kuri yra daug mažesnė). KCDT elektrines eksploatuojantiems konkuruojantiems energijos gamintojams yra itin svarbu turėti nediskriminacinę prieigą prie šios saugyklos suteikiamo lankstumo. Per rinkos tyrimą paaiškėjo, jog tokių prieigos sąlygų nepakanka norint užtikrinti, kad konkurentai tikrai galėtų visiškai naudotis šia saugykla, nes EDP galės apriboti prieigą dėl techninių priežasčių.

(40) Minėto eksploatavimo atveju EDP įgauna svarbią dujų įvežimo vietų ir saugyklų kontrolę. Taigi eksploatavimas galėtų suteikti jai visas būtinas priemones ir motyvaciją padaryti prieigą prie dujų tinklo sudėtingesnę jos konkurentams, nepaisant to, kad Portugalijos aukštojo slėgio dujų tinklo valdymas turi būti perduotas REN.

Gebėjimas valdyti apribojimus dujų tiekimo KCDT elektrinėms srityje ir kenkti konkuruojančioms KCDT elektrinėms

(41) Didelis neaiškumas dėl infrastruktūrų ir transporto teisių perdavimo REN veiksmingumo negali užtikrinti, kad esamų (pvz., „*Turbogás*“) ir potencialių konkuruojančių KCDT elektrinių dujų poreikius patenkins kuri nors kita įmonė, o ne susijungusi bendrovė. Esant apribojimams Portugalijos dujų tiekimo sektoriuje, GDP bus suinteresuota teikti pirmenybę EDP elektrinėms ir kenkti konkuruojančioms KCDT elektrinėms.

Gebėjimas ir motyvacija kontroliuoti dujų kainą ir didinti konkurentų išlaidas, taip neleidžiant esamiems ir potencialiems konkurentams įeiti į rinką

(42) Įvykus susijungimui, EDP sugebės ir bus suinteresuota didinti esamiems konkurentams („*Turbogás*“, kalbant apie jos trumpalaikius poreikius) tiekiamų dujų kainą. Tas pats galioja ir potencialiems konkurentams (kalbant apie visus jų poreikius), nes liberalizavimo greitis ir neaiškumai dėl prieigos prie įvežimo vietų verčia tikėtis, kad būsimoms KCDT elektrinėms, jei tokių bus, dujas teiks GDP.

Galimybė gauti konfidencialios informacijos apie EDP konkurentų išlaidas suteikia jai didelį pranašumą

(43) Susijungusi bendrovė sustiprės, kai žinos savo esamų konkurentų sąnaudas ir galės nustatyti tokias kainas, kad užkirstų kelią konkurentams. Toks struktūrinis pranašumas taip pat sustiprins EDP dominuojančią padėtį, nes tikėtina, kad ji, tiekdama dujas per GDP, ir toliau sulaikys potencialių konkurentų, pageidaujančių eksploatuoti naujas KCDT elektrines, įžengimą į rinką.

Galimybė gauti konfidencialios dienos dujų paskyrimo informacijos apie jos konkurentų išlaidas suteikia jai didelį pranašumą

(44) Įvykus susijungimui, EDP taip pat turės prieigą prie „*Turbogás*“ (ir kitų KCDT elektrinių, kurioms GDP galbūt ateityje tieks dujas) dienos dujų paskyrimo informacijos, t. y. prieš vieną dieną gaunamos informacijos apie dujų kiekius, kuriuos KCDT elektrinė planuoja suvartoti per valandą. Taip EDP galės iš anksto žinoti, kiek „*Turbogás*“ planuoja gaminti energijos kitą dieną. Atsižvelgiant į KCDT elektrinių gamybos nepastovumą, tokia informacija yra strategiškai svarbi: pavyzdžiui, turėdama informacijos, kad „*Turbogás*“ neplanuoja gaminti energijos tam tikru laiku kitą dieną, EDP galės kelti savo kainas virš „*Turbogás*“ kintamo dydžio kainų ir nebijoti, kad jos pardavimus galės atimti „*Turbogás*“.

(45) Pirmiau minėti horizontalūs ir vertikalūs poveikiai, tiek atskirai, tiek kartu, sustiprina EDP dominuojančią padėtį elektros energijos didmeninėje rinkoje.

2. PAPILDOMOS PASLAUGOS

(46) Dabartinė padėtis pašalins GDP kaip galimą elektros energijos rinkos dalyvę ir potencialią papildomų paslaugų teikėją. Remiantis visomis didmeninės rinkos įvertinimo metu nustatytomis priežastimis ir atsižvelgiant į tai, kad tik kai kurios elektrinės gali teikti tokias paslaugas, GDP įėjimas į didmeninę rinką būtų susilpninęs EDP padėtį papildomų paslaugų teikimo srityje. Koncentracija yra šio potencialaus konkurento papildomų paslaugų teikimo srityje pašalinimo iš rinkos rezultatas.

3. PORTUGALIJOS MAŽMENINĖS ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS

a) ***EDP užima dominuojančią padėtį Portugalijos mažmeninėse elektros energijos rinkose***

(47) Elektros energijos tiekimo stambiesiems pramonės klientams (45 % bendro suvartojimo) rinka yra visiškai laisva. Šioje rinkoje EDP priklauso 92 % rinkos dalis apimties atžvilgiu (daug daugiau vartotojų atžvilgiu).

(48) Smulkiųjų klientų rinka tik pradėjo atsiverti 2004 m. EDP priklauso beveik 100 % rinkos dalis. Iš kitų valstybių narių patirties yra visiškai aišku, kad šių klientų pasikeitimų bus daug mažiau negu pramonės klientų. Taigi EDP vyravimą galima bus užginčyti tik lėtesniu greičiu.

b) ***EDP dominuojančios padėties Portugalijos mažmeninėje elektros energijos rinkoje sustiprinimas***

(49) Siūlomas eksploatavimas sustiprins EDP dominuojančią padėtį, nes jo dėka GDP, kaip svarbi potenciali konkurentė, bus pašalinta. Komisijos atlikto tyrimo metu respondentai patvirtino, kad GDP yra tinkamiausia ir veiksmingiausiai dirbsianti potenciali šių rinkų dalyvė, ypač dėl jos plačios dujų vartotojų bazės, gerai žinomo nacionalinio ženklo ir galimybės siūlyti dvi kuro rūšis.

(50) Be to, susijungimas kelia papildomų barjerų įžengimui į rinką, nes susijungusi bendrovė pasinaudos dujų ir elektros energijos srityse veikiančių įmonių pranašumais ir taip privers konkurentus žengti vienu metu į dujų ir elektros rinkas ir siūlyti dviejų rūšių kurą.

B. *DUJŲ RINKOS*

1. GDP UŽIMA DOMINUOJANČIĄ PADĖTĮ PORTUGALIJOS DUJŲ RINKOSE

(51) Dėl savo esamos teisėtos monopolininkės padėties GDP užima dominuojančią padėtį visose dujų rinkose, išskyrus tik gamtinių dujų skirstymą Porto regione, kur veikia „*Portgás*“, įmonė, kurią neseniai pradėjo bendrai valdyti EDP.

(52) GDP turi ir, rinkoms atsivėrus, išlaikys svarbius pranašumus, palyginti su potencialiais naujais dalyviais. Ypač i) ji įgijo svarbios patirties ir žinių apie Portugalijos dujų rinkas visais lygiais; ii) ji turi didelę klientų bazę ir reikšmingas pardavimų apimtis šalyje; iii) ji sukūrė labai gerai žinomus ženklus nacionaliniu ir vietos lygmeniu; iv) ji įgijo unikalių žinių apie klientus (suvartojimo arba mokumo ir kredito sąlygų prasme) ir konkrečius poreikius (pvz., papildomų paslaugų arba specialaus klientų aptarnavimo poreikis); v) per GDP kontroliuojamas VSĮ ji kontroliuoja skirstymo sistemos operatorius.

2. GDP DOMINUOJANČIOS PADĖTIES PORTUGALIJOS DUJŲ RINKOSE STIPRINIMAS

a) ***Dujų tiekimas energijos gamintojams (KCDT)***

(53) Kalbant apie dujų tiekimą KCDT elektrinėms, šia eksploatacija bus patenkintas visas KCDT elektrinių dujų poreikis (būtent „*Turbogás*“ ([13]) ir *TER*/*CarrEgado* trumpalaikiai poreikiai), kuriuos kitaip galėtų pretenduoti tenkinti GDP konkurentai, kai KCDT elektrinės atitiks reikalavimus. Tai sustiprina GDP dominuojančią padėtį dujų tiekimo KCDT elektrinėms rinkoje.

([13]) EDP priklausantys 20 % „*Turbogás*“ akcijų suteikia jai tam tikras blokavimo teises.

b) ***Dujų tiekimas VSĮ (vietos skirstomosioms įmonėms)***

(54) Šia eksploatacija bus patenkintas vienintelės VSĮ, kurios GDP dar nekontroliuoja, o būtent „*Portgás*“ dujų poreikis. Dėl dujų tiekimo VSĮ eksploatavimo dujų srities konkurentai nebegalės pretenduoti, kai jos atitiks reikalavimus. Tai sustiprina GDP dominuojančią padėtį dujų tiekimo VSĮ rinkoje.

c) ***Dujų tiekimas SPK (stambiesiems pramonės klientams)***

(55) Tyrimo metu paaiškėjo, kad EDP būtų tinkamiausia dujų tiekimo stambiesiems pramonės klientams rinkos dalyvė, kai ta rinka bus liberalizuota.

(56) EDP atrodo tinkamiausia potenciali šios rinkos dalyvė, atsižvelgiant į tai, i) kad ji eksploatuoja KCDT elektrinę elektros energijai gaminti (ir todėl turi prieigą prie didelių dujų kiekių), o tai ją labai skatina įžengti į dujų tiekimo rinkas; ii) kad ji galėtų remtis savo elektros energijos klientais (EDP priklauso beveik 100 % Portugalijos elektros energijos skirstymo rinkos), kuriems ji galėtų siūlyti bendrai tiekti dujas ir elektrą (dvi kuro rūšis), ir iii) kad ji taip pat galėtų remtis dujų skirstomosios įmonės „*Portgás*“ patirtimi, reputacija ir klientų baze. Veiksmingą esamų elektros energijos įmonių įžengimą į dujų rinkas jau galima buvo pamatyti daugelyje valstybių narių.

(57) Dėl EDP potencialaus konkurencingumo praradimo sustiprėja GDP dominuojanti padėtis dujų tiekimo SPK rinkoje.

d) ***Dujų tiekimas smulkiesiems klientams***

(58) Komisija padarė išvadą, kad nesant susijungimo, EDP būtų tinkamiausia dujų tiekimo smulkiesiems klientams rinkos dalyvė.

(59) EDP pranašumus galima suskirstyti į tris pagrindines grupes: a) pranašumai pirkimo srityje dėl EDP, kaip Portugalijos dujų energijos gamybos įmonės, padėties; b) pranašumai dėl EDP, kaip esamos elektros energijos mažmenininkės ir skirstomosios įmonės, padėties; c) pranašumai dėl jos padėties Portugalijos dujų mažmenų rinkoje ir informacijos apie ją („*Portgás*“ ir keitimasis informacija apie „*Lisboagás*“).

(60) EDP norą įžengti į dujų rinkas taip pat liudija jos neseniai įgyta „*Portgás*“, Portugalijos VSĮ, kontrolė ir jos stabili plėtra dujų rinkose Ispanijoje (EDP pradėjo kontroliuoti antrą didžiausią Ispanijos dujų įmonę „*Naturcorp*“).

(61) Remiantis pirmiau minėtais aspektais, koncentracija pašalintų pagrindinį GDP konkurentą ir sukurtų papildomus barjerus įžengti į dujų tiekimo smulkiesiems klientams rinką. Taigi tai sustiprins GDP dominuojančią padėtį Portugalijos mažmeninėje dujų rinkoje.

V. **INFORMUOJANČIŲ ŠALIŲ SIŪLOMI ĮSIPAREIGOJIMAI**

(62) Šalys 2004 m. spalio 28 d. pateikė savo įsipareigojimus ir 2004 m. lapkričio 17 d. – jų patobulintą variantą. Toliau yra apibendrintai pateikti 2004 m. lapkričio 17 d. įsipareigojimai pagal šalių nurodytą numeraciją:

EDP.1: EDP turimų REN akcijų dalies sumažinimas nuo 30 % iki 5 %

EDP.2: EDP turimų „*Tejo Energia*“ akcijų išpardavimas

EDP.3: Naujų KCDT elektrinių statybų moratoriumas pagal peržiūros straipsnį

EDP.4: Vienai jėgainei prilyginamų TER gamybos pajėgumų nuoma pagal peržiūros straipsnį

EDP.5: Kai kurių EDP balsavimo teisių „*Turbogás*“ sustabdymas ir nepriklausomos valdybos narių paskyrimas „*Turbogás*“

ENI.II: *Sinès SGD* terminalo pardavimas REN

ENI.III: *Carriço* požeminės saugyklos pardavimas REN

ENI.IV: Numatomas aukštojo slėgio dujų tinklo pardavimas REN

ENI.V: Prieigos prie tinklo garantijos iki tinklo pardavimo REN

ENI.VI: Šiuo metu „*Transgás*“ rezervuotos ir nenaudojamos *Campo Maior* įvežimo vietos pajėgumų perleidimas REN

ENI.VII: Įsipareigojimas nerezervuoti papildomų pajėgumų *Campo Maior* įvežimo vietoje

ENI.VIII: Įsipareigojimas nerezervuoti papildomų *Extremadura* vamzdyno pajėgumų

ENI.IX: Įsipareigojimas tam tikromis sąlygomis suteikti *Extremadura* vamzdyno ir (arba) *Campo Maior* įvežimo vietos pajėgumų dalį

ENI.X: GDP pirmojo atsisakymo teisės panaikinimas remiantis „geriausio pasiūlymo atitikimo mechanizmu“

ENI.XI: Priemonės, skirtos pašalinti problemas, susijusias su galima privilegijuota prieiga prie informacijos apie kainas

ENI.XII: Priemonės, skirtos SPK paklausos veiksmingos liberalizacijos sričiai užtikrinti

ENI.XIII: Įsipareigojimas neteikti dvejopų gamtinių dujų ir elektros energijos pasiūlymų Portugalijos SPK ir mažmeniniams klientams, kol nebus liberalizuotas gamtinių dujų tiekimas šioms klientų grupėms

ENI.XIV: VSĮ „*Setgás*“ pardavimas.

VI. SIŪLOMŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ ĮVERTINIMAS

A. *ĮSIPAREIGOJIMAI DĖL ELEKTROS ENERGIJOS*

1. DIDMENINĖ ELEKTROS ENERGIJOS RINKA

a) ***Horizontalus eksploatavimo poveikis (GDP, kaip tinkamiausios dalyvės, pašalinimas)***

(63) Šalys siūlo sujungti kelias priemones, skirtas konkurentų įžengimui į rinką užtikrinti, kartu vengiant gamybos lėšų mažinimo. Šiuo atveju remiamasi daugiausia EDP vykdomų naujų KCDT elektrinių statybų moratoriumu ir tam tikros EDP elektrinės gamybos pajėgumų dalies perleidimu TER ribotam laikotarpiui.

(64) Respondentai, atsakydami į Komisijos surengto rinkos tyrimo klausimus, nurodė, jog šių pasiūlymų aiškiai nepakanka, kalbant apie jų mastą ir trukmę, kad kompensuotų didelius GDP, kaip potencialios konkurentės, patirtus nuostolius ir veiksmingai užtikrintų potencialių konkurentų įžengimą į rinką laiku. Komisija pritaria trečiųjų šalių išreikštam susirūpinimui.

(65) TER gamybos pajėgumų nuoma sudaro tik vieną trečdalį visos elektrinės ir siektų 4 % bendrų Portugalijos gamybos pajėgumų. Nuomą galima automatiškai nutraukti pagal kriterijus, kuriais neužtikrinamas nei naujų konkurentų buvimas, nei pats Iberijos rinkos egzistavimas. Nuomos laikotarpis gali būti tik trejų metų trukmės. EDP realiu laiku žinos elektros energijos gamybos sąnaudas ir apimtis, kurias nuomininkas galės tiekti į rinką. Todėl mažai tikėtina, kad toks nuomininkas galėtų turėti didelės įtakos rinkai ir galėtų suvaržyti EDP kaip jos konkurentas.

(66) Atsižvelgiant į peržiūros straipsnį, įtrauktą į siūlomą moratoriumą, tikėtina, kad moratoriumas netruks ilgai negarantuojant, kad nauji konkurentai iš tikrųjų įžengs į rinką. Be to, EDP netrukdoma pradėti kurti naujų KCDT elektrinių projektų (visus etapus, išskyrus pačias statybas). Taigi siūlomas moratoriumas ir nuoma netenka struktūrinei priemonei būdingo poveikio konkurencijai.

(67) Be to, šalys siūlo parduoti EDP turimus 10 % „*Tejo Energia*“, vienos iš EDP konkurentų, akcijų. Jei šis pasiūlymas yra teigiamas, tai dar visai negarantuoja, kad „*Tejo Energia*“ tikrai ateityje pastatys KCDT elektrinę.

(68) Šalys taip pat pasiūlė sustabdyti EDP turimas balsavimo teises „*Turbogás*“. Tokio sustabdymo trukmė yra treji metai, ir jis susijęs tik su dviem konkrečiomis sprendimų priėmimo sritimis. EDP taip pat neseniai gavo galimybę įsigyti dar 20 % „*Turbogás*“ akcijų ir valdyti visą „*Turbogás*“ gamybą. Taigi gana abejotina, kad šalių įsipareigojimai neleistų EDP panaudoti savo įtakos „*Turbogás*“ dujų tiekimo politikai ir ateities projektams.

b) ***Nehorizontalus poveikis (konkurentų išlaidų didinimas)***

EDP privilegijuotoji ir lengvatinė prieiga prie Portugalijos dujų infrastruktūros

(69) *Sinès SGD* terminalo ir *Carriço* požeminės saugyklos pardavimas aukštojo slėgio dujų tinklo operatoriui, t. y. nuosavybės atskyrimas, yra teigiamas pasiūlymas, kuriam Komisija pritaria. Tačiau tokių perdavimų nuostatomis ir sąlygomis neužtikrinama, kad trečiosioms šalims bus suteikta pakankama pajėgumų dalis. Ypač priemonėmis aiškiai leidžiama Ispanijos dujų rinkoje veikiančių šalių, „*Union Fenosa Gas*“ ir „*Naturcorp*“, pavaldžiosioms bendrovėms rezervuoti papildomus pajėgumus netgi iki perdavimo, taip pat ir šalims jau įvykus perdavimui.

(70) Šalys taip pat pasiūlė suteikti Ispanijos–Portugalijos vamzdyno pajėgumų dalį Portugalijos įvežimo vietoje (*Campo Maior*). Remiantis rinkos tyrimo rezultatais, šie pajėgumai pernelyg menki (mažiau negu 10 % šio vamzdyno pajėgumų nepakanka vienai 400 MW KCDT jėgainei aprūpinti) ir neužtikrinti gavybos proceso vamzdyne (*Extremadura* vamzdyne), kad tiektų dujas prie Portugalijos sienos. Įvestas mechanizmas, skirtas papildomiems pajėgumams sukurti, bet tokiomis sąlygomis, kad trečiosios šalys negali prieiti prie šių papildomų pajėgumų dėl to, kad prieiga nėra suteikta laiku, yra ekonomiškai nepagrįsta ir nepakankamai ilgalaikė.

(71) Todėl tikėtina, kad su gamtinių dujų infrastruktūra susiję įsipareigojimai turės labai ribotą teigiamą poveikį Portugalijos elektros energijos ir dujų rinkai.

Kitas vertikalus susijungimo poveikis

(72) Kalbant apie kitus vertikalius su konkurencija susijusius klausimus ([14]), kylančius dėl eksploatavimo, įsipareigojimais daugiausia numatomas griežtas funkcijų paskirstymas, siekiant apriboti informacijos srautus tarp GDP ir EDP. Rinkos tyrimas aiškiai parodė, kad šiuo atveju tokių priemonių nepakanka kilusiems klausimams išspręsti.

2. PAPILDOMŲ PASLAUGŲ RINKA

(73) Gamybos pajėgumų nuoma, kaip numatyta įsipareigojimuose, neleidžia nuomininkui aktyviai dalyvauti balansuojant energijos rinką, kai būtina pritaikyti elektrinės gamybos kiekius realiu laiku.

(74) Kaip paaiškinta pirmiau, įsipareigojimais pakankamai neužtikrinama, kad artimiausioje ateityje konkurentai sukurs naujus energijos gaminimo pajėgumus Portugalijoje. Todėl siūlomomis priemonėmis neįmanoma pakeisti vis stiprėjančios EDP dominuojančios padėties šioje rinkoje.

3. MAŽMENINIS ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS

(75) Vienintelė priemonė, kuri yra tiesiogiai susijusi su mažmeniniu elektros energijos tiekimu, yra „įsipareigojimas neteikti dvejopų gamtinių dujų ir elektros energijos pasiūlymų mažmeniniams klientams, kol nebus liberalizuotas gamtinių dujų tiekimas šioms klientų grupėms“. Šis įsipareigojimas galiotų tik ribotą laiką, bet vis tiek šia priemone neužtikrinama, kad atsiras konkurentų ir kad GDP nuostoliai bus kompensuoti.

(76) Kitos priemonės gali turėti netiesioginės teigiamos įtakos mažmeninei elektros energijos rinkai, bet jomis neužtikrinama, kad nauji konkurentai sėkmingai įžengs į Portugalijos mažmeninio elektros energijos tiekimo rinką laiku ir pakankamai plačiai, kad kompensuotų GDP būsimos konkurencijos praradimą.

([14]) Tai yra: i) EDP sugebėjimas ir motyvacija kontroliuoti dujų kainas ir didinti jos konkurentų išlaidas, taip užkertant kelią esamų ir potencialių konkurentų įžengimui į rinką; ii) EDP sugebėjimas valdyti dujų tiekimo KCDT elektrinėms apribojimus ir kenkti konkuruojančioms KCDT elektrinėms; iii) EDP prieiga prie konfidencialios informacijos apie jos konkurentų išlaidas ir dienos dujų paskyrimą suteikia jai didelį pranašumą.

B. *GAMTINIŲ DUJŲ RINKOS*

1. DUJŲ TIEKIMAS ENERGIJOS GAMINTOJAMS (TEISĖS NAUDOTIS ATĖMIMAS IŠ KLIENTŲ)

(77) Su šia problema yra tiesiogiai susiję trys įsipareigojimai: i) GDP pirmojo atsisakymo tiekti dujas TER teisės panaikinimas; ii) kai kurių EDP balsavimo teisių „*Turbogás*“ sustabdymas trejiems metams ir iii) TER dalies nuoma.

(78) i) Rinkos dalyviai pabrėžė, kad GDP pirmojo atsisakymo tiekti dujas TER teisės panaikinimas neturi įtakos EDP ketinimui siekti dujų tiekimo iš GDP; ii) pats kai kurių balsavimo teisių sustabdymas ribotam laikui netrukdo EDP daryti įtaką „*Turbogás*“ dujų tiekimo politikai; iii) nuomai suteikiamas tik vienas trečdalis TER, ir nuomininkas turės didžiąją dalį dujų pirkti iš GDP. Todėl Komisija mano, kad šių įsipareigojimų nepakanka išspręsti GDP dominuojančios padėties dujų tiekimo energijos gamintojams rinkoje sustiprinimo problemą.

2. DUJŲ TIEKIMAS VSĮ (TEISĖS NAUDOTIS ATĖMIMAS IŠ KLIENTŲ)

(79) Šia eksploatacija bus patenkintas vienintelės GDP nekontroliuojamos VSĮ „*Portgás*“ dujų poreikis. VSĮ, kurios siūloma atsisakyti, „*Setgás*“ dujų suvartojimas yra keturis kartus mažesnis už „*Portgás*“ suvartojamą kiekį. Todėl šis įsipareigojimas neišsprendžia GDP dominuojančios padėties dujų tiekimo VSĮ rinkoje sustiprinimo problemos.

3. DUJŲ TIEKIMAS STAMBIESIEMS PRAMONĖS KLIENTAMS (SPK)

(80) Vienintelės priemonės, kuriomis tiesiogiai išsprendžiamos šioje rinkoje kylančios problemos, yra įsipareigojimas neteikti dvejopų (dujų ir elektros energijos) pasiūlymų, kol nebus liberalizuotas gamtinių dujų tiekimas SPK, ir suteikti SPK galimybes kasmet pratęsti jų dujų tiekimo sutartis. Abiejų priemonių nepakanka, siekiant užtikrinti, kad į dujų tiekimo SPK rinką įžengs naujas konkurentas.

(81) Nepaisant to, taip pat buvo nagrinėjamos priemonės, kurios gali turėti netiesioginės įtakos sprendžiant šią problemą: kalbant apie dujų importo infrastruktūrą, dar visai neaišku, ar bus užtektinai pajėgumų. Be to, „*Setgás*“, kurios būtų atsisakyta, turi mažiau kaip 10 % dujų vartotojų Portugalijoje ir sudarytų kur kas ribotesnę pradinę bazę žengiant į SPK rinką, palyginti su EDP elektros srityje ir „*Portgás*“ dujų srityje turimomis klientų bazėmis.

4. DUJŲ TIEKIMAS SMULKIESIEMS KLIENTAMS

(82) „*Setgás*“ atsisakymas yra struktūrinė priemonė, bet ji nekompensuoja EDP ir „*Portgás*“ būsimos konkurencijos praradimo mažmeninėje dujų rinkoje: „*Setgás*“ pardavimai sudaro 8 % bendrų mažmeninių dujų pardavimų apimčių Portugalijoje, o „*Portgás*“ priklauso 30 % rinkos dalis. Įsipareigojimas nesiūlyti dviejų kuro rūšių tiekimo mažmeniniams dujų vartotojams, kurie dar nėra laisvieji vartotojai nei dujų, nei elektros energijos srityse, yra labai ribotas laiko ir veiksmingumo požiūriu. Nebuvo pasiūlyta jokios kitos priemonės, kuria būtų tiesiogiai sprendžiama potencialios konkurencijos praradimo problema, kylanti iš EDP galimybės remtis savo visą šalį apimančia elektros energijos klientų baze, stipriu ženklu ir suinteresuotumu teikti dvejopus pasiūlymus (elektros ir dujų) klientams.

VII. **PAVĖLUOTOS PRIEMONĖS**

(83) Pasibaigus priemonių pateikimo terminui ([15]), 2004 m. lapkričio 26 d. šalys pateikė dokumentus siūlydamos iš dalies pakeisti jau pateiktas priemones, kad būtų išspręstos Komisijos iškeltos problemos. Tačiau šiomis priemonėmis Komisijos nustatytos su konkurencija susijusios problemos nebuvo iki galo ir neabejotinai pašalintos.

(84) 2004 m. gruodžio 3 d., penktadienį, vakare šalys pateikė naują „dujų srities įsipareigojimų“ rinkinį, siekdamos įgyvendinti jų 2004 m. lapkričio 26 d. Komisijai išsiųstame dokumente nustatytus ketinimus. Atsižvelgiant į labai vėlai vykdomą procedūros etapą, kuriuo buvo pristatyti šie nauji įsipareigojimai (likus tik trims darbo dienoms iki 2004 m. gruodžio 9 d. numatyto Komisijos susirinkimo dėl galutinio sprendimo priėmimo, kai neliko pakankamai laiko Komisijai įvertinti juos pagal procedūrinius reikalavimus), ir į tai, kad šio pasiūlymo tikslas buvo tiesiog įgyvendinti 2004 m. lapkričio 26 d. išsiųstame dokumente išreikštus ketinimus, šis paskutinis įsipareigojimų rinkinys negali sudaryti pagrindo įgaliotam sprendimui priimti.

VIII. **IŠVADOS**

(85) Dėl pirmiau išdėstytų priežasčių, nagrinėjamų atskirai arba kartu, 2004 m. gruodžio 9 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo siūloma koncentracija paskelbta nesuderinama su bendrąja rinka, kaip numatyta EB Sujungimų reglamento 8 straipsnio 3 dalyje, kadangi ji sustiprina dominuojančią padėtį keliose Portugalijos dujų ir elektros energijos rinkose, o tai labai trukdytų veiksmingai konkurencijai didelėje bendrosios rinkos dalyje.

([15]) Priemonių teikimo terminas baigėsi 2004 m. lapkričio 17 d.